

On TB. MZ

2

Om Th. №2

Et Par Ord

2

Thorvaldsens Museums
ARKIV.

Thorvaldsen.

Uddrag af et Brev, dateret 23 April 1818,
fra Hr. Hjort i Rom.

København.

Trykt hos Andreas Seidelin,
store Kammekstræde No. 46.

Addressed

Nom den 23 April 1818.

— — Thorvaldson er i dette Bieblik i sin
Manddoms modne Kraft. Han er otte og
syrgetyve Aar gammel. Det er en Glæde for
os Danske, siden det Kun kan lykkes saa saa
at see Manden selv, at hans Portrait af
Eckertsberg er saa træffende ligt. Hans Blik
mod Himlen røber den Sjæl, som opliver
Marmoret. Kun seer man ikke der de mørke
Lokker, som stærkt begynde at graane, ellers
den ranke, bredaxlede Kært, der smukt udtryk-
ker den Kraft, som udfordres tjl at forme den
haarde Steen.

Nogle Dage efterat vi varre ankomne,
viste han os om i sit Værksted; men der veklede
hos mig to saa forføjellige Følelser, at jeg
vanstelig skal kunne sige, hvilken der var den
herstende. Da det i Kjøbenhavn er en Umue-
lighed at faae nogen synderlig tydelig, end sige
rigtig. Forestilling om Billedhuggerkunstens
Værdie og Betydning, og da den tillige er saa
simpel og ensoldig, at den kun lidet kan bestjæf-
tige Phantasien, naar man ei er noiere bekjendt
med den; saa havde jeg i det mindste den store
Fordeel, at jeg ikke her, som i saamange andre
Tilfælde paa min Reise, skulde forjage gamle
Ideeer og Billeder, som jeg vel saae varre falske,
men som vare blevne mig kjære ved den lange,
fortroelige Omgang. Jeg gik derhen med
nogle uhydelige Begreber om en gjensødt
græst Kunst, om Genialitet og om Storhed,
som man i daglig Tale kalder det, men som
man maatte ønske ikke at kjende, da det er saa
tomt. Jeg blev ganske overrasket; thi som
det var, havde jeg slet ikke tænkt mig det.

Var det den Hengivenhed, jeg for første Gieblik
følte for Kunstneren, og min nationale Stolt-
hed, som opflammedes, eller var det Værkernes
sjældne Fortraeffelighed, eller nogen anden
Magt, som rørte mig — det veed jeg ikke.
Men i saa Tilfælde i mit Liv er jeg saa umid-
delbart bleven indtaget af en Gjenstand, og saa
hurtigt og klart begeistret for den. Den
Rigdom af Poesie, den Dybsindighed og Følelse,
den ungdommelige Naturkraft forenet med en
rolig og betydningsfuld Udvikling af de fattede
Ideeer — dette sande gothiske Mesterskab havde
jeg ikke funnet tænke mig. Det fængslede
min hele Sjæl.

Men desværre skulde jeg ikke længe blive
uforstyrret. Værkstedet bestaaer af fem Skure,
som ligge omkring en lille Have. I det sidste
var Alexanders Triumphtog til Babylon, Thor-
valdsens største og udentvivl fuldendteste Ar-
beide. Dette store Basrelief udførte han i tre
Maaneder til en Friis af Gyps for en Sal paa
Monte Cavallo, hvor Keiser Napoleon vilde

havt et Pallads indrettet til sin forestaende Ankomst i Rom. Da siden Kunstneren selv ønskede at udføre det i Marmor, bestiltes det hos ham af Grev Sommariva i Mailand. Herfra kom vi paa Tilbageveien til at tale om alle de andre Arbeiders Bestemmelse, og jeg hørte da, med Sorg, hvorledes den Dandserinde gik til Wien, dette Basrelief til Frankfurt, hinct til Engeland, dette til München, denne Hebe etter til Engeland; denne Statue var i Pommern, hin i Nordamerika o. s. v. o. s. v. Kun fire Skiver, med Basreliefs, af simpleste Marmor end alle de andre, fordi de paa Façaden af det nye Slot i Kjøbenhavn, ville blive utsatte for Norden's Regn og Slud, være bestemte til mit Fædreland. Kunstneren beundres af alle Europas Folkeslag, og flere, især Thyskerne, sige lydeligen, at de misunde os ham, og at vi ikke ere ham værdige. Vi skulle nu reise Verden rundt for at lære at kjende ham, og for at undervises og udvikles ved hans Værker. Vi skulle reent undvære den Trost, som det Ge-

niale, det Mægtige og det Underfulde i saadanne Arbeider giver: vi, som hverken et dybt geognostisk Udspring, eller en rig og stærk Natur, eller nogen sindig og oprigtig Enighed hjalp at bære de Ulykker, Forsyнет hjemsgøte os med. Det Bittre i denne Følelse beskriver jeg ikke. —

At den danske Regjering, som ellers med saa megen Opoffring understøtter Bidenskaberne, ikke kunde bestille noget større Arbeide hos Thorvaldsen, er naturligt. Hans Epoche falder netop i Krigens haarde Tid, og Regjeringen maatte vist nok lægge Beslag paa Alt til den trængende Stats Ejendomme; ligesom den nu, siden efter, med et saa heldigt Udfald har henvendt al sin Opmærksomhed paa at lage Statens Saar, og netop tilveiebringe Betingelsen for at Undersaatterne kunne etter gjøre godt hvad de havde seilet i denne deres fælleds Sag. Thi at ingen, undtagen hin ophøiede Kunstens Beskytter, som lod den Dobesteen komme, der saa almindeligen beundredes, ikke engang af Forfængelighed kunde bringes til at bestille sig

et Urbeide hos Kunstneren, kan, i mine Øine, aldrig tilgives, med mindre man ved en overordentlig Anstrengelse viser, at man angrer sin Forseelse.

Havde der ikke i saa manges Hænder været den Overslødighed af Penge, maatte man taugt og baaret sin Sorg. Men der odsledes med store Summer. Man eftersee blot Listerne paa hvad der er blevet indført. Og en Statue af Thorvaldson kostede dengang ikke mere end mangen robe de Paris, end et fransk Taffel-ühr, eller prægtigt Schavl, eller nogen af de utallige Lystheder, hvor man pleiede sit Kjød, og drak sin Samvittighed i Sovn. En viktig Hindring var det, at mangen Beklagelsesværdig raadede over store Summer, hvis raae Natur havde nægtet ham Sands for noget høiere end disse. Af de Edlere ere, paa den anden Side, mange uformuende, og blandt dem, som kunde og burde have sat en Ere i at eie Værker af Thorvaldson, vare flere undskyldte; thi de vidste ikke ret hvad en Statue betydede, og

Værdien af et skjønt Basrelief havde de Kunfaare dunkle Forestillinger om. Der taltes vel mere og mere om den berømte Landsmand, og Aviserne berettede jevnlig om de nye Bestillinger, som gjordes hos ham fra alle Lande; men det blev ogsaa efterhaanden en almindelig Mening, at nu kunde man ikke meer bestille noget hos ham, da Pengevæsenet stod saa slet. Vor sædvanlige skeptiske Empirie betog vel Mangen Modet til at forsøge, og da intet lykkeligt Tilfælde omstyrkede hin Mening, saa forsvandt hos Mængden tilsidst alt Haab.

At nu en enkelt Mand skulde gaae i sig selv, eller en anden faae Midler i Hænderne, som længe havde næret det Ønske at afvælte den Plet, der hvilede paa Kunstnerens Landsmænd, men hidtil havde været uformuende dertil, synes mig ikke engang at være onskeligt. En stor Forening imellem mange Individuer af de forskjellige Klasser, som kunde udtales det eensstemmige Folks Mening og Længsel, vilde være meest smigrende for Kunstneren, og behageligt

for den nationale Følelse. Pengevæsenets stædige Forbedring er gunstig. For det første kunde man for halvandet Tusind Specier anstaffe sig en Samling af Aftøbninger af alle Kunsternerens Værker, hvilken unægtelig hører hjemme i Dänmarks Hovedstad, og hvis Virkning vilde være af uberegnelig Nutte, især paa den studerende Ungdom, som siden skal afgive Mænd med Land og Fasthed til Statens Styrelse. At fåske enkelte var halvgjort Gjerning, som lidet vilde frugte. I Livorno findes et dansk Handelshuus, som med Glæde paatager sig Forsendelsen.

Et Sted at opstille disse ere ikke vanskeligt at finde. Den lange Gal, s. Ex. i Thotts Palads, hvor der nu findes et Meubelmagazin, vilde formodentlig let kunde leies. Det er jo en Bygning, som næsten er indviet baade for Kunster og Videnskaber. Bestyrelsen, samt de fornødne Indretninger, for at tilveiebringe en Sum til Samlingens Vedligeholdelse, tor man vel haabe, at det Kongelige Academie for

de fljonne Kunster vilde behyrde sig med, saa meget mere, som denne Samling ogsaa vilde være af stor Vigtighed for dets unge Elever. Dette vilde saaledes ingen synderlig Vanskelighed have.

Langt større Hindringer vilde træde i Veien, naar man forsøgte at samle en Subscription til et stort Arbeide i Marmor af Thorvaldsen. Thi Evne til at tage en fast Beslutning eller Overbevisning om et saadant Foretagendes Vigtighed, ja Nødvendighed, mangler udentvivl en stor Mængde af dem, som formaae noget betydeligt i saa Henseende. Dog kan man, paa den anden Side, vente sig saare meget af de Danskes hurtige Enthusiasme for Niemed, der engang vinde deres Bisald. At gjøre et Forsøg var i det mindste Pligt; og det er den høie Tid. Kun at det maatte falde dem ind, som have Folkets Agtelse og Tillid.

At bestille et nyt Arbeide hos Kunstneren vil derimod neppe være tilraadeligt. Hans givne Ord fordrer, at han først fulbender de

store Bestillinger, som han har fra München, Warschau og Neapel, og som ville medtage ikke faa Aar. Men det gjælder om just nu at faae et Arbeide fra ham. Kunde man deraf tilveje bringe saameget som Alexanders Triumphtog vilde koste i Marmor (mindre end sexten Tusinde Specier) da havde man gjort noget Stort, som kunde kaste en Glemmels Skygge over den lange Dvælen. At dette herlige Bas-relief egentlig udførtes for Keiser Napoleon, bør ikke affrække; saalidet som at etter en Aanden, Grev Sommariva i Mailand, siden har bestilt en Copie deraf i Marmor. Wel maa man give Slip paa den kildrende Følelse at have noget af Thorvaldsen, som ingen Aanden eiede; men det er dog det ringeste, man kan opoffre, fordi man egentlig kommer for silde. Desuden bør det vel bemærkes, at med Billedhuggerarbeider forholder det sig anderledes end f. Ex. med Malerier. Har en Maler fuldendt et Stykke, - saa maa han copiere sig selv, for at lade en Aanden faae et lignende, og dette sidste sættes

da ikke uden Grund tilbage for det første. Billedhuggeren derimod har en staende Typus, hvorefter han kan udføre begge. Han beholder selv altid Originalen, nemlig hans Form i Gyps, som bevares i hans Atelier, og giver derefter saamange Copier, som man bestiller. Disse forarbeides ganske mechanisk af hans Haandlangere, efter assatte Maal med Passer og Lod paa et Stykke Marmor, og Kunstneren fuldender dem ved at lægge sidste Haand selv paa Arbeidet. Alle Copier ere saaledes af lige Værdie, og man skulde næsten troe, at den anden lykkedes bedre end den første.

Der er desuden en Grændse for alle menneskelige Ting, og Kunstneren selv vil indrømme, at et Arbeide af samme Art, som i det Bæsentlige stod over dette, frembringer han maastee ingensinde. Vi maa fremdeles her med Glæde modtage hvad vi kunne faae af et saa overordentligt Omfang, men ikke tænke pass at vrage. Intet er endeligen bedre stillet til

at give en fuldstændig Idee om Thorvaldsens herlige Vand end dette Arbeide, og intet kan derfor bedre gjøre Begyndelsen med den Række af sjonne Værker, af mindre Størrelse, som man, i saa Hald, kan haabe ville vandre hjem til Fædrelandet for der fause at fortælle iom den stolte Danske i Rom, der beundres af Konger og høie Herrer, men som sætter sine Landsmænds Kjærlighed over Alt. Det vil blive et levende Baand, som etter knytter Thorvaldsen til Danmark, og sjenker ham et Fædreland igjen, som han saalænge maatte savne.

Et almindeligt Ønske vil det udentvist være, i det man erindrer sig Abildgaards store Malerier i det afbrændte Christiansborg Slot, at Hans Majestæt Kongen allernaadigst maatte tillade, at dette Basrelief opstettes i den nye Ridderhal. Men det vil udentvist der komme i et Slet Lys, og for høit for det blotte Øje. Desuden kan det let komme i Strid med Bygmesterens hele Plan, og saaledes ikke engang

kunne anbringes. For Øieblifikket er dette vel en reen Bisag. Har man først Basreliefet, finder man Steder nok til at opsette det. Kronprinsen af Bayern tænker ligedan; han har bestilt et stort Basrelief hos Thorvaldsen, forestillende Christi hele Historie, som han endnu ikke har nogen Bygning til.

Ifald det fornødne Ophold i Rom forunders mig, har jeg i Sinde at meddele mine Landsmænd en udførlig Efterretning om alle Kunstnerens Værker, hvortil jeg har gjort endeeel Forberedelser og Studier. Jeg skal da tillige søge at give en Charakteristik af deres eiendommelige Præg med stadigt Hensyn til Samlingen i Kjøbenhavn, om en saadan kommer i stand. Tillige vil der da blive Lejlighed til at berigte adskillige Fabler, som at Thorvaldsen ikke skulde være født i Kjøbenhavn Bye, til at undersøge hans Forhold til den græske Billedhuggerkunst, til Middelalderens, som døde i Fødselen, og til den fortjente

Ganova, som efter gav Kunsten et ædlere
Sving, og til om muligt at bestemme hvad
der overhovedet kan ventes for Danmark og for
Norden i det Hele af en saa selvstændig og dyb
Uands Fremtræden.

